

Internetbehandeling van volwassenen met een fobie in de GGZ: een doelmatigheidsstudie

Gepubliceerd: 16-06-2010 Laatst bijgewerkt: 02-05-2024

Hoewel diverse meta-analyses hebben laten zien dat begeleide zelfhulp via internet effectief is bij de behandeling van angststoornissen, is de doelmatigheid daarvan binnen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) nog niet onderzocht. In dit beschreven...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Angststoornissen en -symptomen
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON38233

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Fobieën onder Controle

Aandoening

- Angststoornissen en -symptomen

Synoniemen aandoening

angststoornis, fobie

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Vrije Universiteit

Overige ondersteuning: ZonMW Doelmatigheid

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: cognitieve gedragstherapie, fobieën, gerandomiseerde klinische trial, internetbehandeling

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De primaire uitkomstmaat is de Fear Questionnaire. Deze meet de mate van angst (of vermijding) van diverse situaties.

Secundaire uitkomstmaten

Secundaire uitkomstmaten zijn: algemene of gegeneraliseerde angst (BAI), paniek (PDSS-R), depressieve symptomen (CES-D), alcoholgebruik (CAGE), tevredenheid over de zorg (CSQ), kwaliteit van leven (EQ-5D), zorggebruik en ziekteverzuim (Tic-P). Het zorggebruik en het ziekteverzuim worden gebruikt bij de economische analyses. Daarnaast zal uit de registraties in de GGZ-instelling gegevens worden achterhaald over het aantal sessies en consulten tijdens de behandeling. Alle vragenlijsten worden afgenomen via Internet. Metingen vinden plaats bij baseline, na 5 weken (na interventie), na 3 maanden, na 6 maanden, na 9 maanden en na 12 maanden.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Angststoornissen zijn de op een na meest voorkomende ziekten in Nederland. Het hiermee gepaard gaande verlies van kwaliteit van leven voor deze patiënten is enorm en gaat gepaard met hoge gezondheidszorgkosten. Van alle angststoornissen komen fobieën het meest voor (sociale fobie, agorafobie en specifieke fobie). Zeventien procent van de Nederlandse populatie heeft last van een fobie, waarvan 11% in het laatste jaar. Van de Nederlandse bevolking voldoet 7,1% aan de criteria voor een specifieke fobie. Sociale fobie geeft een jaar prevalentie

van 4.8% en agorafobie heft een jaar prevalentie van 1.6%. Co morbiditeit komt vaak voor bij fobieën. Zo heeft bijv. 40.6% van de mensen die een sociale fobie hebben, ook een stemmingsstoornis, en 61.8% heft een andere angststoornis naast de fobie. Fobieën geven dan ook serieuze functionele beperkingen op zowel school-, sociale en werkdomeinen. Dit gaat vaak samen met een verlies van kwaliteit van leven, flinke economische kosten en verhoogd zorggebruik.

Doel van het onderzoek

Hoewel diverse meta-analyses hebben laten zien dat begeleide zelfhulp via internet effectief is bij de behandeling van angststoornissen, is de doelmatigheid daarvan binnen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) nog niet onderzocht. In dit beschreven project willen we de doelmatigheid onderzoeken van een op internet-gebaseerde begeleide zelfhulpmodule voor fobieën binnen de GGZ. Het gaat om een equivalentiestudie waarbij we willen aantonen dat met behulp van deze zelfhulpinterventie dezelfde klinische effecten bereikt kunnen worden maar dat de kosten lager zijn.

Onderzoeksopzet

Het gaat om een gerandomiseerde trial naar patiënten met een fobie die zich aanmelden voor behandeling bij de reguliere GGZ. Zij worden gerandomiseerd naar (1) de zelfhulpinterventie of (2) gangbare zorg. De zelfhulpinterventie wordt aangeboden direct na aanmelding, in de wachttijd voor reguliere behandeling. Alle patiënten, in beide groepen, krijgen na 5 weken alsnog het aanbod voor reguliere zorg.

Onderzoeksproduct en/of interventie

De internet cursus (Fobieën onder controle) is gebaseerd op exposure therapie. We hebben exposure therapie als basis gekozen omdat de effectiviteit hiervan voor patiënten met een fobie ruimschoots bewezen is. Deze interventie is gebaseerd op een eerder gepubliceerd zelfhulpboek (geschreven door drs. Manja de Neef en prof. Cuijpers), welke gebruikt is in een televisieserie over zelfhulp bij fobieën (door Teleac/Not). In de behandeling wordt van patiënten verwacht dat ze zichzelf gradueel blootstellen aan hetgene waar ze een fobie voor hebben. Daarnaast zijn er modules toegevoegd in de cursus die ook effectief gebleken zijn en hun oorsprong vinden in de cognitieve gedragstherapie (zoals taak concentratie training, of ontspanningsoefeningen). De cursus duurt 5 weken en wekelijks krijgt de patient nieuwe informatie en huiswerkopdrachten. De patient krijgt wekelijks feedback op deze huiswerkopdrachten van getrainde coaches. Dit contact heeft als bedoeling om de patiënten te ondersteunen om de cursus en de bijbehorende opdrachten zo goed mogelijk te doorlopen. Deze ondersteuning wordt geboden door de VU, afdeling Klinische Psychologie. Integriteit wordt gewaarborgd door een onafhankelijke psychotherapeut die de ondersteunende mails zal nakijken. De cursus is momenteel beschikbaar en in een eerder >pilot> studie getest.

Inschatting van belasting en risico

nvt

Contactpersonen

Publiek

Vrije Universiteit

van der Boechorststraat 1
1081 BT Amsterdam
NL

Wetenschappelijk

Vrije Universiteit

van der Boechorststraat 1
1081 BT Amsterdam
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- (1) Patienten die voldoen aan de DSM-IV criteria voor een fobie (sociaal, agora of specifiek)
- (2) 18 jaar of ouder

(3) toegang tot het internet

(4) gemotiveerd om een begeleide internetbehandeling door te werken

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Een andere ernstige psychische stoornis (zoals een psychotische stoornis of een bipolaire stoornis) en/of een verhoogd risico op suïcide.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Interventie onderzoek
Onderzoeksmodel:	Parallel
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd
Controle:	Actieve controle groep
Doel:	Organisatorisch/zorgonderzoek

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	16-09-2010
Aantal proefpersonen:	320
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	16-06-2010
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC Amsterdam UMC
Goedgekeurd WMO	
Datum:	26-10-2011

Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Amsterdam UMC
Goedgekeurd WMO	
Datum:	06-09-2012
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Amsterdam UMC

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL30976.029.10